

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 13, 2022

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:7872](#) 13-09-2022

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:2596](#) 06-09-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:7432](#) 30-08-2022

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2021:553](#) 02-03-2021

Rechtbank

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2022:5306](#) 14-09-2022

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:7883](#) 07-09-2022

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2022:5178](#) 01-09-2022

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2022:6745](#) 31-08-2022

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2022:3115](#) 25-08-2022

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2022:2475](#) 24-08-2022

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:8537](#) 24-08-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:7454](#) 24-08-2022

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:3416](#) 24-08-2022

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2022:2990](#) 19-08-2022

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2022:3359](#) 11-08-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:7464](#) 03-08-2022

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:7778](#) 24-06-2022

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2022:5169](#) 17-06-2022

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2022:2538](#) 15-06-2022

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2022:2052](#) 18-05-2022

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2021:16889](#) 24-12-2021

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:15122](#) 27-08-2019

Nationaal overig

[Kamer voor het notariaat in het ressort Amsterdam, ECLI:NL:TNORAMS:2022:19](#) 07-07-2022

RECHTSPRAAK

De kantonrechter oordeelt dat niet vaststaat dat de nalatenschap negatief is, de taak van de executeur dus niet uit dien hoofde is geëindigd maar dat gezien de positie van de executeur als fiscaal adviseur van erflater in deze concrete omstandigheden de executeur desalniettemin niet in functie kan blijven

De in 2014 formeel naar Italië geëmigreerde erflater is in 2016 overleden met achterlating van zijn dochters als zijn enige erfgenamen. Erflater heeft in zijn laatste uiterste wil een executeur/bewindvoerder benoemd. In 2021 heeft het Italiaanse Hof van Cassatie de beslissing bekrachtigd waarbij de rechtbank te Florence zich onbevoegd heeft verklaard te oordelen over het verzoek van de dochters tot ontslag van de executeur. In de onderhavige procedure gaat het in wezen om twee afzonderlijke geschilpunten, die in elkaars verlengde liggen, maar beide te maken hebben met de afwikkeling van de nalatenschap door de executeur. Het eerste is de vraag of de nalatenschap negatief is (met alle gevolgen daarvan voor het in functie zijn/blijven van de executeur/bewindvoerder). Indien de nalatenschap positief is, komt het tweede geschilpunt aan de orde, namelijk de vraag of de executeur in functie kan of moet blijven. Vooraleer inhoudelijk op de zaak in te gaan, merkt de kantonrechter op zich bevoegd te achten om over alle verzoeken te oordelen, ook indien voor zover mogelijk behorend tot de bevoegdheid van het team Handel van de rechtbank of voor zover enig verzoek had moeten worden ingeleid door een dagvaarding. Naar het oordeel van de kantonrechter verzet de goede procesorde zich tegen een mogelijke opsplitsing van de verzoeken en hebben beide partijen – mede gelet op de verstreken tijd – er belang bij dat op de verzoeken en de tegenverzoeken in één procedure door één rechter worden beslist. Vervolgens kan niet worden vastgesteld dat de nalatenschap negatief is zolang de beslissing van de Belastingdienst op het bezwaar van de dochters met betrekking tot de aanslagen erfbelasting niet bekend is. Dit betekent dat de taak van de executeur niet is geëindigd. Desalniettemin meent de kantonrechter dat de executeur niet in functie kan blijven. Daarvoor is mede relevant dat de executeur als fiscaal adviseur van de erflater te zeer verweven is met de problematiek (geschil met de Belastingdienst) rondom de woonplaats van de erflater, waaruit de aanslagen erfbelasting zijn voortgevloeid. Naar het oordeel van de kantonrechter staat de hoedanigheid van fiscaal adviseur meer en meer aan een goede uitoefening van de

taak als executeur in de weg, zodanig dat de kantonrechter de tijd gekomen acht een andere executeur in zijn plaats te benoemen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 24-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:7778

Zaaknummer: 9272386 RP VERZ 21-78899

Rechters: C.W.D. Bom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris handelt tuchtrechtelijk verwijtbaar omdat hij voorafgaand aan de afgifte van de verklaring van erfrecht niet verifieert of erfgenamen hun zuivere aanvaarding gestand willen doen gezien de implicaties van een nadien bekend geworden legaat

Klaagster verwijt de notaris dat deze te laat (te weten pas na de ondertekening door klaagster van een verklaring van (zuivere) aanvaarding en boedelvolmacht) en onjuist heeft geïnformeerd over een legaat aan de broer (tevens mede-erfgenaam) van klaagster van de onroerende zaken tegen inbreng van de agrarische waarde. De tuchtkamer overweegt dat een opdracht tot afgifte van een verklaring van erfrecht een beperkte opdracht is en de notaris niet verplicht tot inhoudelijke bemoeienis met de afhandeling van de nalatenschap. De notaris heeft de familie van klaagster ook op de beperkingen van zijn opdracht gewezen. Het handelen van de notaris rond het (te laat) signaleren van het legaat is tuchtrechtelijk niet verwijtbaar. Verwijtbaar is wel dat de notaris zonder nader overleg met de kinderen tot afgifte van de verklaring van erfrecht is overgegaan, terwijl hem ondertussen duidelijk was geworden dat de kinderen ten tijde van de ondertekening van de akte aanvaarding en de boedelvolmacht niet van het legaat en de gevolgen daarvan voor de nalatenschap op de hoogte waren. Het had op de weg van de notaris gelegen om eerst contact op te nemen om te verifiëren of zij, gegeven het bestaan van het legaat en de (mogelijke) implicaties, hun instemming met de akte van aanvaarding en de boedelvolmacht gestand wensten te doen. De tuchtkamer legt een waarschuwing op.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 24-01-2022

ECLI: ECLI:NL:TNORARL:2022:28

Zaaknummer: C/05392891 / KL RK 21-132

Rechters: C.J.M. Hendriks, A.M.S. Kuipers en M.R.H. Goossens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat verzoekers opdracht hebben gekregen van een daartoe onbevoegde, wijst de rechtbank de verzoeken tot het benoemen van een vereffenaar af

Aan de rechtbank wordt in twee (verschillende) onbeheerde nalatenschappen het verzoek voorgelegd om een vereffenaar te benoemen. In ECLI:NL:RBDHA:2021:16889 is de verzoekster door de meerderjarigenbewindvoerder van erflater na diens overlijden verzocht om vereffening ter hand te nemen. In ECLI:NL:RBDHA:2021:16890 heeft de huisarts van erflater na diens overlijden de notaris verzocht om de vereffening op te pakken. In beide nalatenschappen heeft een eerste onderzoek geen directe familieleden/erfgenamen opgeleverd.

In de eerste zaak constateert de rechtbank dat het meerderjarigenbewind door het overlijden is geëindigd (art. 1:449 lid 1 BW). Weliswaar is daarmee de taak van de bewindvoerder niet ook geëindigd, maar heeft deze in ieder geval niet langer het beheer over alle goederen van de rechthebbende. De bewindvoerder is dus ook niet langer bevoegd om namens de boedel of namens erflater verbintenissen aan te gaan. Dit betekent dat verzoekster een opdracht gekregen en aanvaard heeft van een beschikkingsonbevoegde bewindvoerder.

In de tweede zaak was het wellicht praktisch dat de huisarts zich tot de notaris heeft gewend, maar de vraag is of notaris/verzoeker enkel door het aanvaarden van een verzoek van de huisarts om de nalatenschap af te wikkelen een belanghebbende wordt, waardoor hijzelf kan verzoeken zich tot vereffenaar van de nalatenschap te (laten) benoemen. Dat is volgens de rechtbank niet het geval. Ook de huisarts was na het overlijden niet bevoegd om namens de boedel of namens erflater verbintenissen aan te gaan waardoor ook de notaris een opdracht heeft gekregen en aanvaard van een beschikkingsonbevoegde huisarts. In beide zaken zijn – zo de rechtbank – verzoekers geen belanghebbenden als bedoeld in artikel 4:204 lid 1 onder a BW nu zij pas schuldeiser zijn geworden nadat een door een onbevoegde gegeven opdracht is aanvaard en kosten zijn gemaakt. Naar het oordeel van de rechtbank past het niet in het stelsel van de wet dat iemand op grond van een onbevoegd verleende opdracht werkzaamheden verricht en zich vervolgens op het standpunt stelt dat hij of zij daarmee

belanghebbende in de zin van artikel 4:204 lid 1 onder a BW is geworden en op grond daarvan zichzelf wil laten benoemen tot vereffenaar. Een verzoek van de officier van justitie is in zaken als de onderhavige de juiste route.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 24-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2021:16889

Zaaknummer: C/09/617493 / HA RK 21-350

Rechters: M.S. Vonck

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Het recht om verzorgingsgebruik te vorderen is niet verjaard;
desalniettemin wordt de vordering toegewezen omdat behoefte aan
verzorging onvoldoende vaststaat***

In een zaak waarin meerdere aspecten aan bod komen, heeft de rechtbank geoordeeld dat het recht om vestiging van een vruchtgebruik als bedoeld in artikel 4:31 BW te vestigen, was vervallen op het tijdstip dat deze vordering werd ingediend. Het hof gaat hier niet in mee omdat uit een brief van de notaris volgt dat het beroep dateert van 29 mei 2019. Krachtens artikel 4:31 lid 3 BW verjaart de vordering na 15 maanden, maar een brief van de advocaat van de langstlevende aan de notaris stuit deze verjaring, waarna de vordering door middel van de conclusie van eis in reconventie van 3 juni 2020 is ingesteld. Desalniettemin wijst het hof de vordering af omdat onvoldoende onderbouwd is gesteld waarom behoefte bestaat aan het vruchtgebruik. De langstlevende beschikt over een eigen (huur)inkomen, heeft het vruchtgebruik van een tot de nalatenschap behorend appartement en heeft aanspraak op nabestaandenpensioen. Hierdoor staat niet vast dat de langstlevende behoefte heeft aan nadere financiële ondersteuning door middel van een verzorgingsvruchtgebruik.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 30-08-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:7432

Zaaknummer: 200.292.063

Rechters: J.U.M. van der Werff, M.H.F. van Vugt en L. Hamer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Op gezamenlijk verzoek van vader en stiefvader belast de rechtbank hen gezamenlijk met het gezag

Na het overlijden van moeder oefent de in het buitenland wonende vader van haar minderjarige zoon van rechtswege het gezag uit, artikel 1:253f BW. Moeder heeft zowel via uiterste wilsbeschikking als door aantekening in het gezagsregister aangegeven dat na haar overlijden haar huidige echtgenoot tezamen met haar ex/de vader het gezag over haar bij zijn stiefvader wonende zoon worden belast. Op gezamenlijk verzoek van vader en stiefvader belast de rechtbank hen gezamenlijk met het gezag.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 25-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2022:3115

Zaaknummer: C/18/215158 / FA RK 22-2915

Rechters: Th.A. Wiersma

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voortzetting huurovereenkomst na overlijden huurder

In een tweetal zaken is aan de rechter voorgelegd of na het overlijden van de huurster recht bestaat op het voortzetten van de huurovereenkomst, artikel 7:268 lid 2 BW.

Rechtbank Oost-Brabant (ECLI:NL:RBOBR:2022:3359) oordeelt dat sprake is van een duurzaam gemeenschappelijke huishouding van de zoon en diens echtgenote met de in 2021 overleden moeder omdat zij in 2014 bij de overleden huurster zijn ingetrokken in de woning die door moeder werd gehuurd.

Omdat de zoon pas kort (zes maanden) voor het overlijden stond ingeschreven op het adres van de overleden huurster/moeder is in de visie van het Amsterdamse hof (ECLI:NL:GHAMS:2022:2334) geen sprake van een duurzame gemeenschappelijke huishouding.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 11-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2022:3359

Zaaknummer: 9650801 \ CV EXPL 22-358

Rechters: J. van der Weij

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Enig erfgenaam mag tussenkomen in een procedure tussen legataris en beheersexecuteur ter zake van de afgifte van het legaat

Erflaatster heeft haar onterfde dochter een legaat toegekend ter grootte van de helft van het erfdeel dat zij zou hebben gekregen uit de nalatenschap indien zij als erfgenaam volgens de wet tot de nalatenschap zou zijn geroepen. Een goed doel is tot enig erfgenaam benoemd en een derde tot executeur. Thans vordert de dochter van de executeur uitbetaling van het legaat. Interessant is dat het goede doel vordert – door middel van tussenkomst (art. 217 Rv) – te worden toegelaten tot die procedure tussen dochter en executeur. Reden is dat zij belang heeft bij de uitkomst van de procedure, recht heeft om haar standpunt kenbaar te maken en dat het aan de opstelling van de executeur is te wijten dat het uiteindelijk niet tot een regeling is gekomen. De rechtbank volgt de executeur niet in diens stelling dat het goede doel ex artikel 4:145 lid 2 BW niet-ontvankelijk zou moeten worden verklaard. De vordering van de erfgenaam tot tussenkomst heeft immers geen betrekking op het beheer (door de executeur) van de nalatenschap, maar ziet op de omvang van de nalatenschap en raakt daarmee de rechten en belangen van het goede doel in hoedanigheid van erfgenaam.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 19-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2022:2990

Zaaknummer: C/19/139490 / HA ZA 22-50

Rechters: S.B. van Baalen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Mede door handelen van erfgenaam veroorzaakt onderling wantrouwen tussen erfgenamen is onvoldoende grond om tot onwaardigheid van die erfgenaam te kunnen concluderen

Eiser vordert onder meer dat de rechtbank de wijze van verdeling van de nalatenschap van erflaatster vaststelt. Gedaagde voert als verweer mede aan dat eiser onwaardig is in de nalatenschap van erflaatster (art. 4:3 lid 1 sub e BW) omdat hij de uiterste wil van de overledene heeft verduisterd of vernietigd. De rechtbank meent dat gedaagde niet heeft voldaan aan haar stelplicht en dat het enkele feit dat het originele codicil er niet meer is en eiser de gelegenheid had om dit te vernietigen of te verduisteren, nog niet betekent dat eiser dat ook heeft gedaan. Bij gebreke aan concrete feiten of omstandigheden is slechts sprake van vermoedens die met name gebaseerd zijn op wantrouwen. In dat kader is mede van belang dat het een codicil betreft dat meer dan 20 jaar geleden is opgesteld en dat sindsdien de familieverbanden verstoord zijn geraakt. Het contact tussen gedaagde en erflaatster was in elk geval zo minimaal dat het niet ondenkbaar is (te achten) dat erflaatster op enig moment het codicil heeft vernietigd zonder daarvan mededeling te doen aan gedaagde. Wel valt eiser te verwijten dat hij, voordat hij gedaagde had ingelicht over het overlijden van erflaatster, al in de woning van erflaatster is geweest. Hij had daarmee de gelegenheid dat te doen waarvan gedaagde hem nu beschuldigt. In het minste geval is dat niet handig geweest van eiser. Dat zijn handelen bij gedaagde wantrouwen heeft gewekt is daarom goed voorstelbaar. Dit is echter onvoldoende om gedaagde toe te laten tot het leveren van bewijs. Daartoe mist haar vordering voldoende onderbouwing. De conclusie is dan ook dat niet is gebleken dat eiser het originele codicil heeft verduisterd of vernietigd zodat de rechtbank dit onderdeel van de vordering afwijst. Vervolgens beoordeelt de rechtbank de overige geschilpunten en stelt de verdeling van de nalatenschap vast.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 03-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:7464

Zaaknummer: C/10/620932 / HA ZA 21-543

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Opeisbaarheidsclausule in testament heeft uitsluitend betrekking op vorderingen uit hoofde van wettelijke verdeling en niet op legitimaire vorderingen

Erflater heeft zijn (derde) echtgenote (A) alsmede zijn twee kinderen uit zijn tweede huwelijk (B en C) tot zijn erfgenamen benoemd en de twee kinderen (D en E) uit zijn eerste huwelijk onterfd. A is tot executeur benoemd. De wettelijke verdeling is van toepassing en na het hertrouwen van A zijn de vorderingen van B en C opeisbaar geworden. D en E doen een beroep op hun legitieme portie en vorderen bij gebreke aan overeenstemming daarover, vaststelling daarvan door de rechtbank. Anders dan D en E stellen, meent de rechtbank dat de bepaling in erflaters testament dat de vorderingen van de kinderen opeisbaar worden door het hertrouwen van A niet mede betrekking heeft op de legitimaire vorderingen van D en E. Aangezien in de betreffende bepaling wordt afgeweken van de wettelijke verdeling, ziet deze op de kinderen die erfgenaam zijn. Verder staat in het testament expliciet dat de legitimaire vordering pas opeisbaar is bij het overlijden van A.

A heeft als executeur na het overlijden een boedelbeschrijving opgesteld, en heeft erkend dat die onvolledig was, aangezien zij destijds vergeten is de aandelenbeleggingsrekeningen op te nemen. Ook is duidelijk dat een notariële boedelbeschrijving en de bevindingen van een deskundige onvolledig zijn. Met een door een van de kinderen opgestelde lijst als uitgangspunt stelt de rechtbank vervolgens de omvang van de ontbonden huwelijksgemeenschap en van de diverse vorderingen vast. Zie ook ECLI:NL:RBLIM:2022:6744.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 31-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2022:6745

Zaaknummer: C/03/273988 HA ZA 20-77

Rechters: I.M. Etman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank past artikel 4:423 lid 2 BW toe en beperkt omvang inbrengplicht

Erflater is overleden in 2016. Deze zaak draait primair om een beroep door eiser op de vernietiging op grond van artikel 3:196 BW van diens (in 2018) bij notariële akte verdeelde nalatenschap en subsidiair om een beroep door eisers op de legitieme portie. Bron van het geschil is een schenking/gift die gedaagde van zijn vader zou hebben gekregen ter gelegenheid van de inbreng door erflater van een vergunning in een bv. De schenking is geschied vóór 2013 en dus moet deze in verband met artikel 139 OBW worden ingebracht in vaders nalatenschap. De rechtbank acht eisers ontvankelijk in hun vorderingen. Volgens artikel 7:186 lid 2 BW is een gift iedere handeling die ertoe strekt dat degene die de handeling verricht, een ander ten koste van het eigen vermogen verrijkt. De omstandigheid dat de betreffende handeling plaatsvindt door middel van transacties van vennootschappen, waarin partijen een belang hebben, maakt dit niet anders. De executeur is niet als erfgenaam contractspartij bij de verdeling en er is geen grond om hem in deze procedure te betrekken. De rechtbank overweegt dat ex artikel 68a OWBW de nieuwe inbrengregels gelden. Eiser stelt te zijn benadeeld voor meer dan een kwart nu de schenking ad € 1.7 miljoen niet is meegenomen bij de verdeling. De berekening van eiser is echter naar het oordeel van de rechtbank onjuist en niet overeenkomstig de wet. Uit artikel 4:233 lid 2 BW volgt immers dat men niet tot inbreng verplicht is voor zover de waarde van de gift groter is dan zijn aandeel in de nalatenschap. Eiser is niet-ontvankelijk in de vordering uit hoofde van de legitieme portie nu deze niet is ingesteld tegen de gezamenlijke erfgenamen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:3416

Zaaknummer: C/16/526910 / HL ZA 21-239

Rechters: P.R. Tjallema

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank legt uit en oordeelt dat de uitzondering op de statutaire aanbiedingsplicht ook geldt voor de gelegateerde aandelen

Na te hebben geconstateerd dat de stichting in kwestie een weliswaar geldig, maar aantastbaar (vernietigbaar) besluit tot wijziging van de statuten heeft genomen, constateert de rechtbank dat die situatie valt onder artikel 2:15 lid 1 sub a BW en niet artikel 2:14 BW. Vernietiging van het besluit is in dit geval echter niet aan de orde vanwege de vervaltermijn in artikel 2:15 lid 5 BW. Ook staat vast dat door het overlijden van erflater aandelen onder algemene titel krachtens erfrecht tot het vermogen van de Stichting als enig erfgenaam zijn gaan behoren en dat daarmee op de Stichting de verplichting kwam te rusten om deze onder bijzondere titel (op grond van het legaat) over te dragen aan X (medegedaagde). In geschil is of de statutaire uitzondering op de aanbiedingsregeling van toepassing is. De rechtbank meent dat nu in de statutaire uitzonderingsbepaling geen onderscheid wordt gemaakt tussen een verkrijging onder algemene en een bijzondere titel, deze uitzondering van toepassing is en de aanbiedingsplicht niet van toepassing is.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 15-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2022:2538

Zaaknummer: C/08/270119 / HA ZA 21-348

Rechters: J.N. Bartels, D.N.R. Wegerif en P.A.M. Miltenburg

Advocaten: J.W. de Groot, R.G.J. de Haan, S.J. van Calker, M. Keuper, A. Schennink, S.A.A. de Kock van Leeuwen en L.M. Veth

Wetsartikelen: 2:15 BW, 2:14 BW, 2:238 lid 1 BW, 2:195 BW en 2:192 BW

RECHTSPRAAK

Onttrekking tijdens leven aan het vermogen van overledene was onrechtmatig en moet worden terugbetaald

Eiseres vordert na eiswijziging – samengevat – dat de rechtbank gedaagde veroordeelt om aan de nalatenschap van moeder een bedrag te betalen en subsidiair een verklaring van recht dat gedaagde dit bedrag aan het vermogen van moeder heeft onttrokken (c.q. onverschuldigd is betaald resp. sprake was van misbruik van omstandigheden). De rechtbank overweegt dat geen sprake is van een geldlening en dat ook geen andere rechtsgrond is af te leiden voor de overboekingen van geldbedragen van de bankrekening van moeder naar de bankrekening van gedaagde. Door buiten haar medeweten zonder enige rechtsgrond grote geldbedragen van moeder te ontvangen en te behouden, heeft gedaagde minst genomen gehandeld in strijd met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt. Zijn handelen is dus onrechtmatig ten opzichte van moeder. Hij moet dan ook de schade die moeder daardoor heeft geleden aan haar nalatenschap betalen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 24-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:7454

Zaaknummer: C/10/632874 / HA ZA 22-95

Rechters: B.J.M.P. Cremers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank geeft nabestaanden inzage in medisch dossier overledene

Na erflaatsters overlijden blijkt dat zij – anders dan in de drie voorafgaande testamenten – in haar laatste testament niet haar broer, maar een buurman tot enig erfgenaam en executeur heeft benoemd. De kantonrechter heeft de buurman ontslagen als executeur. Thans is een procedure aanhangig waarin de vernietiging van dit laatste testament wordt gevorderd op de grond dat erflaatster ten tijde van het opmaken van dat testament in verband met een of meer geestelijke stoornissen niet meer feitelijk wilsbekwaam was. De rechtbank ziet in de feiten reden om het beroep op de uitzondering van artikel 7:458a lid 1 onder c BW toe te wijzen aangezien er een zwaarwegend belang is en aannemelijk is gemaakt dat dit belang mogelijk wordt geschaad. Ook is duidelijk dat inzage in of afschrift van gegevens uit het dossier noodzakelijk is voor de behartiging van dit belang. Het heeft er – zo de rechtbank – alle schijn van dat erflaatster niet dan wel beperkt wilsbekwaam was ten tijde van het opmaken van het laatste testament. De medische gegevens wijzen in die richting. Van belang is ook dat de buurman door een beschikking van de kantonrechter is ontslagen als executeur en de passerend (oud-)notaris onvindbaar is.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 01-09-2022

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2022:5178

Zaaknummer: C/13/721433 / KG ZA 22-717

Rechters: R.A. Dudok van Heel

Advocaten: H. Loonstein en mr. J.M. de Vries

Wetsartikelen: 7:457 BW en 7:458a BW

RECHTSPRAAK

Mogelijke fout in aangifte erfbelasting komt niet enkel voor rekening gemachtigde

Erfgenaam X is gemachtigd on namens de andere erven de nalatenschap van overledene te beheren/beschikken en verdelen. Namens X heeft A aangifte erfbelasting gedaan. Mede-erfgenaam Y betoogt dat bij het doen van de aangifte een fout is gemaakt die uitsluitend ten laste van zijn zussen moet komen. De rechtbank volgt Y niet. Niet is komen vast te staan dat A op onjuiste wijze aangifte erfbelasting heeft gedaan door de WOZ-waarde van de woning op te geven in plaats van de uiteindelijk gebleken lagere waarde. Ter zitting heeft A toegelicht dat uit de toelichting bij de belastingaangifte volgt dat in de aangifte de WOZ-waarde van de woning moet worden opgegeven. Daarbij bestaat alleen de mogelijkheid om te kiezen welke WOZ-waarde wordt opgegeven: de WOZ-waarde in het jaar van overlijden of WOZ-waarde in het jaar ná overlijden. A heeft de laagste waarde gekozen. Pas na indiening van de aangifte, na taxatie en verkoop van de woning bleek de werkelijke waarde lager te liggen vanwege gebreken aan de woning. Deze gang van zaken heeft Y niet betwist. Indien Y het met de aangifte niet eens was, had hij destijds bezwaar moeten maken. Hij heeft echter de gehele afwikkeling bij X gelaten en haar ook volmacht verleend om namens hem de aangifte erfbelasting te doen. Als al sprake zou zijn van een foutieve aangifte, dan komt die mede voor rekening van Y.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 07-09-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:7883

Zaaknummer: C/15/313434 / HA ZA 21-98

Rechters: J.J. Dijk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Door erfgenamen gesloten vaststellingsovereenkomst is niet vernietigbaar wegens (vermeend) onrechtmatig handelen jegens een der erfgenamen

In het kader van de afwikkeling van een nalatenschap zijn de erfgenamen een vaststellingsovereenkomst aangegaan. Thans stelt een van de erfgenamen (A) dat onrechtmatig jegens hem is gehandeld, hetgeen volgens hem grond is voor vernietiging van die overeenkomst. Het hof oordeelt dat onrechtmatig handelen van de wederpartij op zichzelf echter geen grond vormt voor vernietiging van een vaststellingsovereenkomst. Wel kan een vaststellingsovereenkomst onder omstandigheden worden vernietigd indien die is aangegaan onder invloed van dwaling (art. 6:228 en 6:299 BW), althans voor zover de aard van de vaststellingsovereenkomst niet aan toepassing van de dwalingsregeling in de weg staat. Daarvoor is, toegespitst op deze zaak, in ieder geval nodig dat A de vaststellingsovereenkomst is aangegaan onder invloed van een verkeerde voorstelling van zaken, die het gevolg is van een onjuiste mededeling of een verzwijging door de overige erven/geëntimeerden. Daarvan is – zo het hof – geen sprake.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 13-09-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:7872

Zaaknummer: 200.298.941/01

Rechters: O.E. Mulder, J.H. Kuiper en H. de Hek

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kantonrechter onbevoegd om van de vorderingen tot vestigen verzorgingsvruchtgebruik kennis te nemen

Eiseres dient bij de kantonrechter een vordering in tot vestiging van een vruchtgebruik ex artikel 4:29 en 4:30 BW. De kantonrechter verklaart zich onbevoegd om van de vorderingen tot vestigen verzorgingsvruchtgebruik kennis te nemen. Dit is in feite een vordering tot nakoming in de zin van artikel 3:296 BW. Uit de tekst van deze bepaling volgt dat een dergelijke procedure dient te worden ingeleid met een dagvaarding. Een spoorwissel in de zin artikel 69 Rv, zoals eiseres verzoekt, is daarom niet aan de orde. De vorderingen van eiseres zijn van onbepaalde waarde. Deze behoren tot de competentie van de kantonrechter, onder voorwaarde dat er duidelijke aanwijzingen zijn dat de vorderingen een waarde vertegenwoordigen van minder dan € 25.000, of dat de wet expliciet vermeldt dat de kantonrechter bevoegd is (zgn. aardzaken). Aan beide voorwaarden is in deze procedure niet voldaan. De erfgenamen worden gevolgd in hun stelling dat het aannemelijk is dat de vorderingen van eiseres een waarde van meer dan € 25.000 vertegenwoordigen, gelet op het feit dat deze vorderingen ook medewerking aan het vestigen van een recht van vruchtgebruik op de echtelijke woning omvatten. Van duidelijke aanwijzingen dat de vorderingen een lagere waarde zouden vertegenwoordigen is in ieder geval geen sprake.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 17-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2022:5169

Zaaknummer: 9691653 CV EXPL 22-2554

Rechters: M.W. van der Veen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek instellen afwezigheidsbewind afgewezen voor in buitenland wonende erfgenaam van wie gegevens onbekend zijn en toegewezen ter zake van een in Nederland een zwervend bestaan leidende erfgenaam

Van twee erfgenamen (Y en Z) van een in 2018 overleden erflaatster is de woonplaats onbekend. Verzocht wordt de instelling van een afwezigheidsbewind ex artikel 1:409 BW over het aan hen toekomende erfdeel in de nalatenschap van erflaatster, met benoeming van X (verzoeker) tot bewindvoerder. De kantonrechter overweegt dat het instellen daarvan tot gevolg heeft dat rechthebbenden ook na de afwikkeling van de nalatenschap kosten verschuldigd zullen zijn en dat het bewind ex artikel 1:411 BW formeel slechts kan eindigen met medewerking van rechthebbenden of wanneer de dood van rechthebbenden komt vast te staan. Hierbij komt dat Y geen band met Nederland heeft, en er geen contact is verkregen met deze erfgenaam waardoor aannemelijk is dat diens deel van de nalatenschap opgesoupeerd wordt aan de kosten van het bewind zelf. Nu een aantal erfgenamen de nalatenschap beneficiair hebben aanvaard, geldt dat zolang Y en Z geen verklaring tot verwerping of (beneficiaire) aanvaarding hebben afgelegd zij geacht worden ook beneficiair te aanvaarden en dus mede-vereffenaars zijn. Dit opent de mogelijkheid om te verzoeken op grond van artikel 4:198 BW te bepalen dat een of meer erfgenamen hun bevoegdheden als vereffenaar zonder medewerking van Y kunnen uitvoeren. Ter zake van rechthebbende Y wijst de kantonrechter het verzoek dan ook af. Voor de in Nederland (zwervende) Z acht de kantonrechter het verzoek wel opportuun en stelt hij het gevraagde bewind in.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 27-08-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:15122

Zaaknummer: 7780135 EJ VERZ 19-78001 en 7780045 EJ VERZ 19-77999

Rechters: A. Emmens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Machtiging tot doen van schenking uit testamentair onder bewind vermogen gesteld vermogen is niet nodig nu betrokkene daarmee instemt

Meerderjarigenbewindvoerder verzoekt mede namens de testamentair bewindvoerder machtiging van de kantonrechter om een schenking te mogen doen aan de zoon van betrokkene. De kantonrechter weigert deze te geven aangezien de schenking moet worden gedaan uit het testamentair-bewindvermogen en niet uit het vermogen waarover het meerderjarigenbewind is ingesteld. Ingevolge artikel 4:169 lid 3 BW kan de kantonrechter de testamentair bewindvoerder een machtiging verlenen, indien iemand wiens toestemming is vereist deze niet verleent. In dit geval is het echter juist de wens van betrokkene dat de uitgave wordt gedaan. Derhalve is in onderhavige casus geen machtiging van de kantonrechter nodig.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 24-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:8537

Zaaknummer: 9938806

Rechters: D. de Loor

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Uitleg leidt niet tot verval uiterste wil. Vordering tot vestiging artikel 4:29 BW-vruchtgebruik afgewezen want het betreft de tweede woning. Vordering tot vestigen artikel 4:30 BW-vruchtgebruik doorverwezen naar de kantonrechter

In zijn uiterste wil heeft erflater zijn tweede echtgenote en zijn zoon uit zijn eerste huwelijk tot erfgenamen benoemd en de wettelijke verdeling van toepassing verklaard. Op het tijdstip van zijn overlijden is erflater in inmiddels derde echt gehuwd. De primaire vordering van deze derde echtgenote – voor recht te verklaren dat het testament vanwege de uitleg die daaraan moet worden gegeven, is vervallen – is niet toewijsbaar. Bij het beoordelen van de verklaringen/gedragingen van erflater gaat het er niet om of daaruit is af te leiden dat erflater vanwege de gebeurtenissen in zijn leven (chtscheiding en hertrouwen) iets anders is gaan willen dan hetgeen hij in zijn testament heeft vastgelegd, maar niet heeft laten vastleggen in een nieuw testament. Het gaat erom of uit die verklaringen en gedragingen van erflater is op te maken dat zijn wil ten tijde van het maken van het testament was dat bij het vervallen van de begunstiging van de tweede echtgenote een nieuwe echtgenote (mede-)erfgenaam zou worden en dat op de verdeling van zijn nalatenschap de wettelijke verdeling van toepassing zou zijn. Dat is volgens de rechtbank niet het geval. De rechtbank wijst ook de subsidiaire vordering (het testament heeft gelding, maar de derde echtgenote is in de plaats getreden van de tweede) af. Voor zover al feitelijk juist is dat erflater gedwaald heeft omtrent het objectieve recht en ook na zijn e-mail aan notaris X in dwaling is blijven verkeren, kan daaraan – zo de rechtbank – geen gevolg worden verbonden. De meer subsidiaire vordering tot vestiging van een verzorgingsvruchtgebruik ex artikel 4:29 lid 1 BW wijst de rechtbank af, omdat uit de feiten blijkt dat het gevorderde vruchtgebruik de tweede woning betreft en artikel 4:29 lid 1 BW niet ziet op de tweede woning. Vervolgens oordeelt de rechtbank dat de beoordeling van de vraag of behoefte bij de derde echtgenote bestaat aan het vestigen van een vruchtgebruik ex artikel 4:30 lid 1 BW tot de bevoegdheid van de kantonrechter behoort en verwijst de zaak door.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 14-09-2022

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2022:5306

Zaaknummer: C/13/709776 / HA ZA 21-995

Rechters: R.H.C. van Harmelen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aan erflater verleend gebruiksrecht gaat over op erfgenamen

Aan erflater is het recht van bruikleen van een perceel grond verstrekt totdat de eigenaar van de grond/de gemeente het perceel nodig heeft. De rechtbank oordeelt dat niet is komen vast te staan dat het gebruiksrecht uitsluitend persoonlijk aan erflater is verleend. De tekst van de akte waarbij het recht is verleend, bevat geen aanwijzing in die richting. De rechtbank oordeelt dat als gevolg van het overlijden van erflater het recht onder algemene titel is overgegaan.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 24-08-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2022:2475

Zaaknummer: C/08/273570 / HA ZA 21-448

Rechters: Bottenberg-van Ommeren, H. H. Bottenberg-van Ommeren

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Broer en vader overledene geen belanghebbenden als bedoeld in artikel 798 lid 1 Rv bij procedure gerechtelijke vaststelling ouderschap

Op verzoek van de moeder van een minderjarige is het ouderschap van X gerechtelijk vastgesteld (art. 1:207 BW). De broer en vader van X verzoeken in hoger beroep vernietiging van die beschikking. Het hof ziet hen niet als belanghebbenden in de zin van artikel 798 lid 1 Rv en verklaart hen niet-ontvankelijk. Behoudens de hier niet aan de orde zijnde uitzondering van artikel 1:207 lid 4 BW kan het verzoek gerechtelijke vaststelling slechts gedaan worden door de moeder, tenzij het kind de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt, en door het kind zelf. Buiten deze kring vallende personen worden in een op artikel 1:207 BW gebaseerde zaak als uitgangspunt niet aangemerkt als belanghebbenden. Dat is slechts anders indien de persoon op wie het verzoek betrekking heeft (de aangewezen ouder) reeds is overleden. In dat geval worden ook aangemerkt als belanghebbende de afstammelingen van de aangewezen ouder. Verzoekers zijn echter niet de afstammelingen van X, maar diens broer respectievelijk vader.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 06-09-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:2596

Zaaknummer: 200.305.058/01

Rechters: A.V.T. de Bie, J.M.C. Louwinger-Rijk en M.E. Burger

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Huwelijkse voorwaarde die verplicht om bij einde huwelijk bedrag aan (ex-)echtgenoot uit te keren kwalificeert als quasilegaat

Erflater is overleden in augustus 2017. Ten tijde van zijn overlijden was erflater op huwelijkse voorwaarden gehuwd met X. In september 2017 zou de echtscheidingsbeschikking worden gegeven inzake de door X geëntameerde scheidingsprocedure, maar als gevolg van erflaters overlijden is X niet-ontvankelijk verklaard in haar scheidingsverzoek. In de huwelijkse voorwaarden heeft erflater zich verplicht om bij het einde van het huwelijk een bedrag in contanten aan X uit te keren. In geschil is onder meer of het bestaan van die vordering van X op erflaters nalatenschap in beroep (alsnog) kan worden betwist. Het hof is van oordeel dat in eerste aanleg de juistheid van de stelling van X dat zij een vordering op de nalatenschap heeft, uitdrukkelijk is erkend. Terugkomen op deze erkenning kan alleen in het geval aannemelijk wordt gemaakt dat er sprake was van dwaling of de erkenning niet in vrijheid is afgelegd (art. 154 Rv). Anders dan de rechtbank oordeelde, valt volgens het hof uitkering op grond van de huwelijkse voorwaarden binnen de omschrijving van het quasilegaat van artikel 4:126 lid 1 jo. lid 2 onder c BW. De schuld vloeit voort uit een door erflater erkende natuurlijke verbintenis die is omgezet in een rechtens afdwingbare. Het huwelijk is geëindigd door het overlijden van erflater. Het is op deze grond dat X aanspraak maakt op de uitkering en daarmee geldt dat de verbintenis in de huwelijkse voorwaarden de strekking heeft eerst na het overlijden van erflater te worden nagekomen. Dat X eerder in het kader van de echtscheidingsprocedure aanspraak heeft gemaakt op de uitkering maakt dat niet anders: het huwelijk is niet door echtscheiding geëindigd en de verbintenis is dan ook niet hierop gegrond. De verbintenis is daarnaast ook niet reeds tijdens het leven van de erflater nagekomen. De slotsom is dan ook dat de schuld moet worden aangemerkt als een quasilegaat en als zodanig valt onder de schulden vermeld in artikel 4:7 lid 1 onder i BW.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 02-03-2021

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2021:553

Zaaknummer: 200.268.805/01

Rechters: C.M. Warnaar, E.A. Mink en G.G.B. Boelens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Notaris handelde verwijtbaar door testatrice op leeftijd pas op dag
passeren testament voor het eerst te spreken***

Klagers verwijten de notaris dat zij erflaatster niet voorafgaand aan het opmaken van het testament heeft gesproken, maar alleen is afgegaan op de telefonische mededelingen van de financieel adviseur. De notaris heeft erflaatster (die op hoge leeftijd was, in een verzorgingshuis verbleef omdat zij niet meer zelfstandig kon wonen wegens voortschrijdende dementie en ten aanzien van wie reeds in 2016 dementie was gediagnosticeerd) pas op de dag van het passeren van het testament ontmoet en gesproken. De notaris was ervan op de hoogte dat erflaatster op leeftijd was en niet meer zelfstandig woonde. Ook was het de notaris bekend dat erflaatster voorheen een testament bij een andere notaris had laten opmaken. De omstandigheid dat erflaatster op hoge leeftijd was en in een verzorgingshuis verbleef, brengt niet automatisch mee dat erflaatster feitelijk wilsonbekwaam was. Toch is naar het oordeel van de kamer onvoldoende onderzoek gedaan naar de wilsbekwaamheid van erflaatster. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat de notaris erflaatster niet voorafgaand aan het opmaken van het testament heeft gesproken, maar is afgegaan op de telefonische mededelingen en instructies van de financieel adviseur, die zelf tot executeur werd aangewezen. De notaris wist dat erflaatster niet zelf haar administratie deed en heeft het concepttestament – dat een ingrijpende wijziging van het voorgaande inhield – uitsluitend aan het adres van de financieel adviseur toegestuurd. De kamer legt als maatregel een berisping in combinatie met een boete op.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort Amsterdam

Datum uitspraak: 07-07-2022

ECLI: ECLI:NL:TNORAMS:2022:19

Zaaknummer: 714363 / NT 22 – 4

Rechters: J.J. Dijk, M.V. Ulrici en C.E. Jonker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank ziet in (onder meer) het aflossen door moeder van de niet-opeisbare vordering (ter zake van het vooroverlijden van haar echtgenoot) van het ene kind, als paulianeus en onrechtmatig handelen jegens het andere kind nu diens vordering bij moeders overlijden niet (volledig) uit haar nalatenschap kan worden voldaan

Na het overlijden van vader in 2007 is moeder in 2018 overleden. Eiser (X) had in verband met vaders overlijden een niet-opeisbare vordering op zijn moeder. Gedaagde (Y) is de broer van X en had een vergelijkbare vordering op moeder. De omvang van die vordering staat vast.

In 2010 heeft moeder een algemene notariële volmacht aan Y gegeven. In maart 2016 was de geldvordering van Y volledig afgelost. In 2017 heeft X jegens moeder vernietiging wegens pauliana ingeroepen van (onder meer) de rechtshandelingen verricht in het kader van de aflossing van de vordering van Y en is onderhavige gerechtelijke procedure begonnen.

Na haar overlijden blijkt dat moeder in haar testament X en Y heeft onterfd en een stichting tot enig erfgenaam heeft benoemd. Na verwerping door de stichting is de nalatenschap door de vervolgens opkomende ab intestaat erfgenamen beneficiair aanvaard. Voorbijgaand aan de positie van de vereffenaar in moeders nalatenschap in onderhavige zaak, is van belang dat X zijn vorderingen tot vernietiging van de aflossing erop baseert dat hij een aanzienlijke geldvordering heeft op (de nalatenschap van) moeder en dat vaststaat dat de nalatenschap van moeder onvoldoende verhaal biedt voor deze vordering terwijl de (vergelijkbare) vordering van Y wel volledig is voldaan. Duidelijk is ook dat een groot deel van het vermogen van moeder geparkeerd is op bankrekeningen en effectenportefeuilles die op naam staan van Y. Ook heeft moeder bedragen aan Y geschonken. Al met al bedraagt de totale vermogensverschuiving ten gunste van Y ongeveer € 1,5 miljoen.

Over de vernietiging wegens pauliana oordeelt de rechtbank dat aan de drie vereisten van artikel 3:45 BW is voldaan. Zo is de betaling door moeder van de niet-opeisbare schuld aan Y een onverplichte rechtshandeling (HR 16 januari 1987, NJ 1987, 528). Uit een aantal namens moeder ingediende aangiftes IB is de afname van haar vermogen duidelijk kenbaar. Daaruit kan – zo de rechtbank – het vermoeden van wetenschap van benadeling worden afgeleid. Tot

slot staat op het moment waarop eiser zijn rechten doet gelden, de benadeling naar het oordeel van de rechtbank voldoende vast. Daarmee is aan alle vereisten van artikel 3:45 BW voldaan. Daarmee is de norm geschonden die strekt tot het beschermen van X als schuldeiser van moeder. Zowel moeder als Y heeft in dit verband handelingen verricht. Naar het oordeel van de rechtbank kan dit handelen ook aan moeder en Y worden toegerekend, nu voorzienbaar was dat de verhaalsmogelijkheden van X zouden worden beperkt. Volgens de rechtbank is sprake geweest van onrechtmatig handelen als bedoeld in artikel 6:162 BW.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 18-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2022:2052

Zaaknummer: C-01-328439 - HA ZA 17-808

Rechters: H.T.J.F. Verhappen

Wetsartikelen: